

Agentschap NL
Ministerie van Volkshuisvesting,
Ruimtelijke Ordening en Milieubeheer

VERIFICATIEPROTOCOL DUBBELTELLING BETERE BIOBRANDSTOFFEN

Versie 3.0. april 2011

Rapport GAVE-11-01

INHOUD

	blz.
INHOUD 2	
A. INLEIDING EN ALGEMENE EISEN	3
B. VERIFICATIESTRATEGIE	8
C. FASE 1	10
C1. Preverificatie	10
C2. Fase 1 bezoek	11
C3. Risicoanalyse	11
C4. Verificatieplan	13
C5. Fase 1 rapport	13
D. FASE 2	14
D1. Verificatieprogramma	14
D2. Steekproefname	14
D3. Rapportage en verklaring	14
E. COMPETENTIE AUDITORS	17
F. BEGRIPPENLIJST	18
G. VOORBEELDVERKLARING inclusief duurzaamheidseisen	21
H. VOORBEELDVERKLARING exclusief duurzaamheidseisen	22
I. VOORBEELD van een ingevulde BIJLAGE IV van de Regeling Hernieuwbare Energie Vervoer	23

A. INLEIDING EN ALGEMENE EISEN

1. Het eerste doel van dit protocol is om basisregels, procedures en richtlijnen vast te stellen voor geaccrediteerde inspectie-instellingen (conform NEN-EN-ISO 17020, Type A) die verificaties uitvoeren in het kader van artikel 18 van de Regeling Hernieuwbare Energie Vervoer (hierna: regeling). De uitvoerende inspectie-instelling dient te voldoen aan hetgeen in dit protocol is beschreven en de eisen van de regeling in acht nemen.
Het beheer van dit protocol ligt bij Agentschap NL. De laatste versie van het protocol is te vinden op www.agentschapnl.nl/GAVE.
2. Het tweede doel van dit protocol is om de in artikel 1 genoemde inspectie-instellingen in staat te stellen om voor biobrandstoffen die vervaardigd zijn uit niet van landbouw, aquacultuur, visserij of bosbouw afkomstige afvalstoffen en residuen¹ te verklaren dat is voldaan aan de duurzaamheidseisen uit de Richtlijn Hernieuwbare Energie² en uit de Brandstofkwaliteitsrichtlijn³.
3. Verificatie van data en informatie die door de opdrachtgever aan het ministerie van Infrastructuur en Milieu (IenM), op grond van artikel 18 van de regeling, wordt overgelegd is gericht op het verschaffen van een redelijke mate van zekerheid.
4. Met de verificatie op basis van redelijke mate van zekerheid dienen de risico's in het verificatieproces tot een acceptabel laag niveau te worden gereduceerd, zodat een positieve vorm van verificatieverklaring mogelijk is. De inspectie-instelling hanteert bij de opzet van het verificatieplan een aanvaardbare materialiteitsdrempel, gericht op het ontdekken van de kwantitatieve en kwalitatieve afwijkingen die van materieel belang zijn.
5. Aspecten van materieel belang hebben betrekking op de te rapporteren hoeveelheden biobrandstof (inclusief de onderste verbrandingswaarde en energie-inhoud), de aantoonbaarheid van productie uit betere duurzame grondstof (grondstof waarvan de biobrandstof afkomstig is, samenstelling van de grondstof,

¹: Zie de laatste paragraaf van artikel 17 lid 1 van de Richtlijn Hernieuwbare Energie ² (gelijk aan de laatste paragraaf van artikel 7 *ter* lid 1 van de Brandstofkwaliteitsrichtlijn³).

²: Richtlijn 2009/28/EG van het Europees parlement en de Raad van 23 april 2009 ter bevordering van het gebruik van energie uit hernieuwbare bronnen en houdende wijziging en intrekking van Richtlijn 2001/77/EG en Richtlijn 2003/30/EG

³: Richtlijn 2009/30/EG van het Europees parlement en de Raad van 23 april 2009 tot wijziging van Richtlijn 98/70/EG met betrekking tot de specificatie van benzine, dieselbrandstof en gasolie en tot invoering van een mechanisme om de emissies van broeikasgassen te monitoren en te verminderen, tot wijziging van Richtlijn 1999/32/EG van de Raad met betrekking tot de specificatie van door binnenschepen gebruikte brandstoffen en tot intrekking van Richtlijn 93/12/EEG

alternatieve toepassing), herkomst van de grondstof en de te rapporteren (berekende) broeikasgasemissiereductie, zoals opgenomen in bijlage V van de Richtlijn Hernieuwbare Energie.

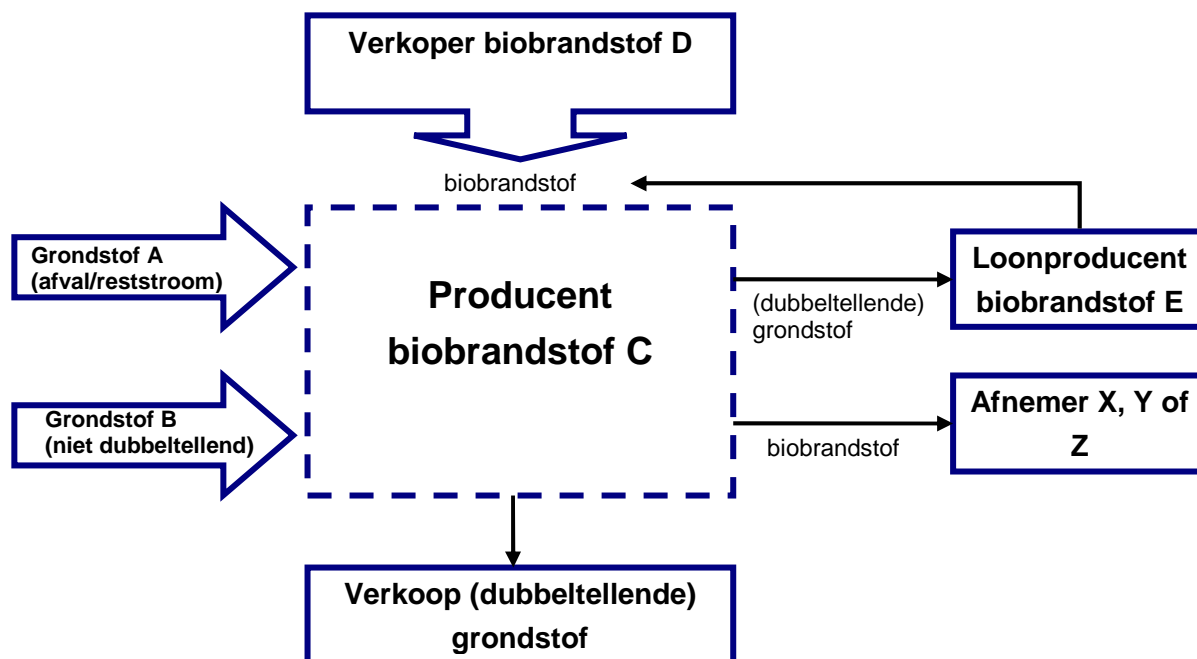
6. Als onderste verbrandingswaarde en energie-inhoud (genoemd in bijlage IV, A.2 van de regeling) kan de onderste verbrandingswaarde worden overgenomen uit bijlage III van de Richtlijn Hernieuwbare Energie. Voor overige biobrandstoffen dient deze waarde te zijn bepaald door een geaccrediteerd laboratorium conform ISO/IEC 17025.
7. Hoeveelheden geleverde biobrandstoffen en grondstoffen dienen te zijn bepaald met meetinstrumenten die voldoen aan de eisen van de Metrologiewet.
8. Met betrekking tot de aantoonbaarheid van de inzet van afval, residuen en lignocellulose materiaal dat geen alternatieve toepassing kent (zoals bedoeld in de regeling, hierna: dubbeltellende grondstoffen) als grondstof voor de productie van biobrandstof, richt de verificatie zich in eerste instantie op de juistheid en volledigheid van inkoopcontracten en de leveringsdocumenten (c.q. transportdocumenten) voor de grondstoffen. Hierbij worden alle relevante wettelijke eisen in acht genomen. In geval van gebreken in deze documenten moet de opdrachtgever op andere wijze aantonen dat sprake is van inzet van deze dubbeltellende grondstoffen.
Wanneer gebruik wordt gemaakt van analyseresultaten als bewijslast voor de inzet van dubbeltellende grondstoffen en/of de samenstelling van grondstoffen, dan dienen deze analyses te zijn uitgevoerd door een geaccrediteerd laboratorium conform ISO/IEC 17025.
9. Met betrekking tot het vormen van een positief oordeel over de duurzaamheid van de biobrandstoffen (zie ook artikel 2 en de eerste voorbeeldverklaring in hoofdstuk G) richt de inspectie-instelling zich op de volgende twee vereisten:
 - Op basis van de inkoopcontracten en de leveringsdocumenten (c.q. transportdocumenten) blijkt dat de biobrandstof is vervaardigd uit niet van landbouw, aquacultuur, visserij of bosbouw afkomstige afvalstoffen en residuen;
 - De broeikasgasemissiereductie ten gevolge van het gebruik van biobrandstoffen bedraagt minstens 35% voor biobrandstof geleverd voor 1 januari 2017, minstens 50% voor biobrandstof geleverd vanaf 1 januari 2017 en voor installaties waarvan de productie op of na 1 januari 2017 is gestart minstens 60% vanaf 1 januari 2018. Voor het aantonen van deze broeikasgasemissiereductie wordt gebruik gemaakt van de standaard waarden ("default values") in Annex V van de Richtlijn Hernieuwbare Energie of van een werkelijke waarde berekend met de BioGrace GHG calculation tool (beschikbaar via www.BioGrace.net).

Voor biobrandstoffen geproduceerd in installaties die op 23 januari 2008 operationeel waren wordt, in tegenstelling tot het voorgaande, tot 1 april 2013 geen eis gesteld aan de broeikasgasemissiereductie.

10. De verificatie heeft altijd betrekking op een hoeveelheid biobrandstof (liters vloeistof of m^3 gas bij 15 °C) dat in het verleden is geproduceerd en in een vastgestelde tijdsperiode is geleverd. De verificatieverklaring heeft dan ook betrekking op deze specifieke scope.
11. De opdrachtgever voor de verificatie kan zowel een producent van biobrandstof (C) als een afnemer van een producent van biobrandstof (X, Y, Z) zijn. Zie onderstaande schema.

12. Wanneer de opdrachtgever voor de verificatie een afnemer (X, Y of Z) is dan heeft de scope van de verificatie betrekking op een hoeveelheid biobrandstof (liters vloeistof of m^3 gas bij 15 °C) geleverd door producent C aan de opdrachtgever in een vastgestelde tijdsperiode.
13. Wanneer de opdrachtgever voor de verificatie een producent van biobrandstof (C) is dan heeft de scope van de verificatie betrekking op een hoeveelheid biobrandstof (liters vloeistof of m^3 gas bij 15 °C) geleverd door producent C aan een afnemer (X, Y of Z) in een vastgestelde tijdsperiode. Per afnemer dient een verklaring te worden afgegeven.
14. In het geval producent C zowel dubbeltellende grondstoffen (A) als niet-dubbeltellende grondstoffen (B) verwerkt tot biobrandstof, dan dient de producent op macroniveau (door middel van massabalansen) aan te tonen dat voldoende dubbeltellende grondstof is aangewend om de hoeveelheid biobrandstof waarvoor een verklaring wordt verzocht te produceren. Hierbij dient nadrukkelijk rekening te worden gehouden met de hoeveelheid dubbeltellende grondstof die door producent C is (door)verkocht aan derden, eventuele inkoop van biobrandstof en eventuele loonproductie (zie onderstaande schema).

15. De hoeveelheid biobrandstof gekocht van verkoper D valt buiten de scope van de verificatie en kan dus niet als dubbeltellend geproduceerd biobrandstof worden meegenomen, tenzij verkoper D daarvoor een verklaring kan overleggen dat is uitgegeven door een geaccrediteerde inspectie-instelling, conform de eisen van de Regeling.
16. Bij loonproductie moet ook op de productielocatie(s) van de loonproducent een verificatieonderzoek worden uitgevoerd (zie ook artikel 18). Aantoonbaar moet worden dat:
- De loonproducent technisch in staat is om de geleverde dubbeltellende grondstoffen om te zetten in de bedoelde hoeveelheden biobrandstoffen;
 - Door producent C aan loonproducent E voldoende dubbeltellende grondstof is geleverd om de hoeveelheden in loonproductie geproduceerde biobrandstof te verantwoorden. Dit rekening houdend met de productiecapaciteit en bevestigde productierendementen bij loonproducent E;
 - De aan loonproducent E geleverde hoeveelheden dubbeltellende grondstof daadwerkelijk zijn aangewend voor de productie van bedoelde hoeveelheden biobrandstof.

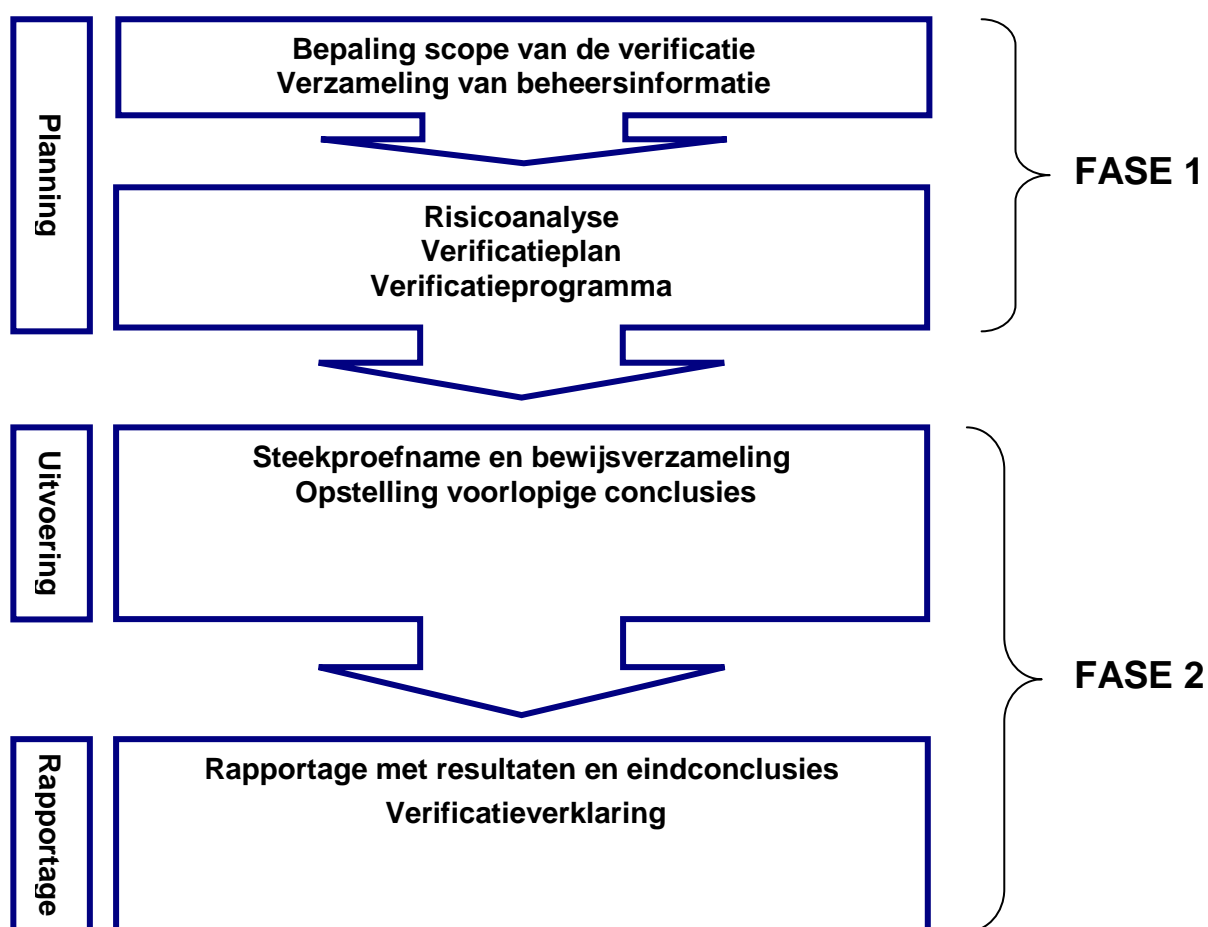
Er is sprake van loonproductie alleen als tussen producent C en loonproducent E daarvoor een overeenkomst is afgesloten, waarin minimaal de te leveren hoeveelheid biobrandstof is opgenomen. Bij het ontbreken van een dergelijke overeenkomst is er sprake van normaal verkoop van dubbeltellende grondstof en inkoop van biobrandstof door producent C.

17. In loonproductie geproduceerde biobrandstof kan alleen worden geverifieerd als producent C en loonproducent E overeen zijn gekomen wie de opdrachtgever is voor de verificatie (degene voor wie een verklaring wordt opgesteld). Zie ook artikelen 22 en 24.

Biobrandstoffen die tussen producenten zijn geleverd kunnen alleen worden geverifieerd wanneer voor de levering tussen partijen een overeenkomst is afgesloten (inkoop/verkoopcontract of contract voor loonproductie).

B. VERIFICATIESTRATEGIE

18. De verificatie wordt in principe voltooid in twee fasen (fase 1 en fase 2), waarbij onderzoek (interviews, observatie, evaluatie van documenten en registraties) op de productielocatie(s) (en eventueel bij leveranciers van de opdrachtgever) plaatsvindt. Fase 1 betreft de voorbereidingen en planningsfase. Fase 2 betreft de daadwerkelijke steekproefname, verzameling van bewijsmateriaal en eindrapportage van de resultaten. Zie onderstaande schema.

19. De verificatie kan in geval van een vervolgbezoek ook remote (offsite) worden voltooid, afhankelijk van de risicoanalyse en bekendheid met de processen en interne beheersmaatregelen van de opdrachtgever m.b.t. de productie en levering van de biobrandstof. Het is mogelijk dat een vergelijkbare partij biobrandstof al eerder is geverifieerd of dat aspecten reeds zijn geverifieerd tijdens een auditbezoek in het kader van een andere regeling (zoals ISO 14001/ISO 9001 certificering). Waar een bezoek ter plaatse niet wordt ondernomen, moet de

rechtvaardiging hiervoor in het verificatierapport en de verificatieverklaring worden gedocumenteerd. De inspectie-instelling MOET een locatiebezoek bij de eerste controle en minstens eens per fase uitvoeren. Het ligt in de verwachting dat remote verificatie alleen wordt toegepast bij eenvoudige processen.

20. De inspectie-instelling bewaart indien nodig kopieën van gedurende het verificatieproces verzamelde relevante bewijzen als onderdeel van een volledig en transparant dossier. Relevante bewijzen zijn bijvoorbeeld contracten, certificaten, massabalansen, validatieverklaring berekeningsmethoden en eerder afgegeven verificatieverklaringen.
21. De inspectie-instelling vergewist zich er van dat alle partijen en organisaties bij wie gedurende het verificatieproces informatie wordt verzameld (zie ook artikel 24) deze informatie minimaal vijf jaar bewaren.

C. FASE 1

C1. Preverificatie

22. De inspectie-instelling stelt zich vooraf aan de contractvorming voor de verificatie op de hoogte van de scope van de verificatieopdracht. Hiervoor dient de inspectie-instelling onder meer de volgende informatie van de opdrachtgever te ontvangen:

- De te verifiëren data en informatie welke aan het ministerie van IenM worden gerapporteerd;
- Massabalansen met betrekking tot grondstoffen en biobrandstoffen, inclusief (door)verkochte hoeveelheden duurzame grondstoffen, ingekochte biobrandstoffen en in loonproductie geproduceerd biobrandstof. Hierbij is het van belang dat de duurzaamheidseisen gekoppeld zijn aan de omvang van de leveringen biobrandstof, en dat de som van alle leveringen die uit het mengsel zijn gehaald dezelfde duurzaamheidscriteria hebben, in dezelfde hoeveelheden, als de som van alle leveringen die aan het mengsel worden toegevoegd;
- Indien sprake is van in loonproductie geproduceerde biobrandstof, de vastgelegde afspraken tussen producent en loonproducent met betrekking tot de opdracht voor de verificatie (zie artikel 17);
- Eerdere verklaringen afgegeven door een geaccrediteerde inspectie-instelling, in het kader van de regeling;
- Productiegegevens (beschrijving productieproces biobrandstof, aantal medewerkers betrokken bij het proces, aantal soorten en typen biobrandstoffen dat op de locatie worden geproduceerd danwel bewerkt danwel opgeslagen, wijze van aflevering van de biobrandstoffen);
- Gegevens met betrekking tot de inkoop van grondstoffen voor de productie van biobrandstof (hoeveelheden en soorten grondstoffen die worden ingezet voor de productie van biobrandstof, aantal leveranciers voor de grondstoffen t.b.v. de productie van biobrandstof);

Gegevens omtrent de beheersmaatregelen bij de opdrachtgever (en eventuele leveranciers) om de betrouwbaarheid van de gerapporteerde informatie te borgen

(certificering tegen een relevante norm, contracteisen aan leveranciers, leveranciersbeoordelingen, supplier audits, ingangscontroles, analyses, interne audits en controles, kwalificatie betrokken personeel, etc);

- Gegevens met betrekking tot de berekeningsmethode van de broeikasgasemissiereductie (data, validatie berekeningsmethode, beheerssysteem).

23. De inspectie-instelling accepteert de verificatieopdracht alleen als, op basis van de verkregen informatie, kan worden geconcludeerd dat aan alle eisen in dit protocol en de accreditatie-eisen (conform NEN-EN-ISO 17020) kan worden voldaan.

24. Indien de organisatie die de inspectie-instelling contracteert voor de verificatie niet de verantwoordelijke partij is voor de volledigheid en juistheid van de te verifiëren data en informatie, dient de inspectie-instelling het effect hiervan op toegang tot documenten, registraties en andere informatie nadrukkelijk te overwegen bij de acceptatie van de verificatieopdracht. Het is namelijk mogelijk dat ook een controle bij leveranciers van grondstoffen en/of loonproducenten moet worden uitgevoerd om een verklaring met redelijke mate van zekerheid te verschaffen. De toegang tot alle relevante data en informatie kan in dat kader worden geborgd door een meerpartijen overeenkomst af te sluiten. In de overeenkomst wordt vastgelegd voor welke organisatie de verklaring wordt opgesteld.

25. De afgesproken scope van de verificatie (inclusief voorziene tijdsbesteding) wordt vastgelegd in een verificatieovereenkomst of een andere geschikte vorm van contract.

C2. Fase 1 bezoek

26. In het fase 1 bezoek wordt de informatie genoemd in artikel 22 nader onderzocht en de bewijsvoering voor deze informatie getoetst. Onderdeel van dit bezoek is een rondleiding op de locatie(s). De auditor heeft mogelijk tijd om de steekproefname (onderdeel van fase 2) al in deze fase te starten.

C3. Risicoanalyse

27. Een gedetailleerde risicoanalyse moet na het fase 1 bezoek worden voltooid op basis van de informatie die tijdens de preverificatie en het fase 1 bezoek is verzameld. De risicoanalyse moet potentiële risico's (inherente risico's, controlerisico's en detectierisico's) voor de te rapporteren gegevens identificeren die tot materiële misinterpretaties kunnen leiden in verband met onder meer:

- Ondoeltreffendheid van het beheerssysteem met betrekking tot levering en verwerking van duurzame grondstoffen;
- Onduidelijkheid m.b.t. koppeling van geproduceerd biobrandstof aan geleverde duurzame grondstof;
- Het gebrek aan duidelijke verantwoordelijkheden en bekwaamheidseisen ten aanzien van zeer belangrijke rollen voor gegevensbeheer;
- Ondoeltreffendheid van het onderhoud en kalibratie van meetinstrumenten;
- Ondoeltreffendheid van het systeem van interne controle;
- Ondoeltreffendheid van een correctief en preventief actiesysteem om zwakheden in de gegevens en het systeem te behandelen;
- Onvolledigheid en/of mogelijke onjuistheden in de berekening van de broeikasgasemissiereductie;
- Problemen met de beschikbaarheid en de betrouwbaarheid van de ruwe gegevens en de factoren die in berekeningen worden gebruikt;
- De ingewikkeldheid met betrekking tot de verwerking van gegevens door de organisatie;
- De onbetrouwbaarheid van eventuele veronderstellingen die zijn gemaakt;
- Het gebrek aan duidelijkheid van systemen met betrekking tot het verzamelen en verwerking van ruwe gegevens en verdere berekeningen.

Risico's worden gekwalificeerd naar hoog, midden en laag. Het resultaat van deze analyse wordt gebruikt om het verificatieplan op te stellen.

28. Het uitvoeren van de risicoanalyse is een dynamische activiteit dat zou moeten worden uitgevoerd vóór en tijdens het opstellen van het verificatieplan, gedurende de steekproefname en voordat de verificatieverklaring wordt opgesteld.

29. De risicoanalyse moet ook conclusies van een vorige controle bijwerken, indien relevant en indien voltooid door dezelfde inspectie-instelling. De opdrachtgever kan de processen verbeterd hebben om eerder geïdentificeerde risico's te elimineren of te verminderen.

De inspectie-instelling kan in zijn risicoanalyse ook rekening houden met de output van een risicoanalyse uitgevoerd door de opdrachtgever op haar gegevensbeheersysteem.

C4. Verificatieplan

30. Het doel van een zorgvuldig overwogen verificatieplan is de risico's te verminderen tot een acceptabele laag niveau. Er bestaat een omgekeerd evenredige relatie tussen het materieel belang en het niveau van het controlerisico. De auditor houdt bij het bepalen van de aard, tijdsfasering en omvang van de steekproefname rekening met deze relatie.
31. Als de auditor bijvoorbeeld na het plannen van specifieke controles bepaalt dat de aanvaardbare materialiteitsdrempel lager is, dan wordt daardoor het controlerisico hoger. De auditor compenseert dit door:
- het risico van een afwijking van materieel belang, waar mogelijk, te verlagen door het uitvoeren van uitgebreidere of aanvullende systeemgerichte controles; of
 - het ontdekkingsrisico te verlagen door het aanpassen van de aard, tijdsfasering en omvang van de gegevensgerichte controles.
32. Het verificatieplan moet dus een onderbouwing bevatten voor de gekozen controle aanpak en steekproefname als resultaat van de risicoanalyse (waarom bepaalde aspecten wel worden onderzocht en anderen niet, representativiteit van de steekproef, etc.).
33. In het verificatieplan moet een frequentie voor retrospectieve audits zijn vastgelegd. Deze frequentie moet minimaal één keer per jaar bedragen.

C5. Fase 1 rapport

34. De inspectie-instelling rapporteert de bevindingen van het fase 1 bezoek binnen één week na het bezoek aan de opdrachtgever (of sneller indien het fase 2 bezoek in diezelfde week opvolgt). Het rapport bevat minimaal geconstateerde afwijkingen, resultaten van de risicoanalyse en een verificatieprogramma (uitvloeisel van het verificatieplan).

D. FASE 2

D1. Verificatieprogramma

35. Het verificatieprogramma is een uitvloeisel van het verificatieplan en beschrijft de aard van de controleactiviteiten, te verifiëren bewijsmateriaal, te interviewen medewerkers en tijdschema. Doel van het verificatieprogramma is een gestructureerde uitvoering van het verificatieplan en de opdrachtgever in staat te stellen zich adequaat te kunnen voorbereiden op de fase 2 verificatie audit.
36. De inspectie-instelling kan besluiten om het verificatieplan als verificatieprogramma te hanteren mits wordt voldaan aan de doelstellingen genoemd in artikel 35.

D2. Steekproefname

37. Fase 2 (controles en steekproeven) wordt overeenkomstig het verificatieprogramma voltooid. Bij het begin van het fase 2 bezoek gaat de auditor na of er geen relevante veranderingen zijn in beheersaspecten, bepalingmethoden en berekeningen sinds fase 1, daar deze van invloed kunnen zijn op de eerdere risicoanalyse, het verificatieplan en het verificatieprogramma. Veranderingen in het verificatieplan moeten worden gedocumenteerd en verantwoord.
38. Als de auditor een afwijking van materieel belang heeft geconstateerd, dient hij deze afwijking tijdig te communiceren aan het juiste bevoegdheidsniveau van de opdrachtgever. In dit geval overweegt de auditor het controlerisico terug te brengen door het uitvoeren van aanvullende controlewerkzaamheden of door het verzoeken aan de leiding van de opdrachtgever om ten aanzien van de geconstateerde afwijkingen correcties aan te brengen.

D3. Rapportage en verklaring

39. De inspectie-instelling rapporteert de resultaten van het fase 2 bezoek, inclusief geconstateerde tekortkomingen, zo spoedig mogelijk na afronding van het fase 2 onderzoek schriftelijk aan de opdrachtgever.
40. In het rapport van het fase 2 onderzoek is vastgelegd welke werkzaamheden zijn uitgevoerd en tot welke conclusies de werkzaamheden hebben geleid. De

uitgevoerde werkzaamheden dienen aan te sluiten bij in het verificatieplan en verificatieprogramma opgenomen werkzaamheden. Het rapport dient informatie te bevatten, waarmee de conclusies omtrent de geïdentificeerde risico's en aangetroffen fouten en/of omissies kunnen worden onderbouwd, en bevat in dat kader ten minste de volgende belangrijke gegevens:

- Reden voor iedere wijziging ten opzichte van de oorspronkelijke risicoanalyse en de risico's.
- Wijzigingen in relevante activiteiten van de opdrachtgever die onder de aandacht zijn gekomen nadat het fase 1 onderzoek was afgerond en naar aanleiding waarvan het verificatieplan en het verificatieprogramma moesten worden aangepast.
- De algehele conclusie bij de beoordeling van aangetroffen fouten en/of omissies, en de overweging of deze fouten en/of omissies al dan niet materieel zijn.
- De conclusie ten aanzien van de verificatieaanpak en de op grond van het verzamelde bewijsmateriaal verkregen deugdelijke grondslag voor de formulering van conclusies (toereikendheid).

41. Indien de opdrachtgever de geconstateerde afwijkingen van materieel belang niet kan of wil corrigeren en de bevindingen van de uitgebreide controlewerkzaamheden de auditor niet in staat stellen te concluderen dat de niet gecorrigeerde afwijkingen niet van materieel belang zijn, resulteert dit in kwalificatie van de verklaring of het uitblijven van een verklaring. In beide gevallen motiveert de inspectie-instelling de beslissing in het eindrapport.

Kwalificatie houdt in dit kader in dat voor een beperkte scope een verklaring wordt afgegeven.

42. Aan het eind van fase 2 stelt de inspectie-instelling een verificatieverklaring op.

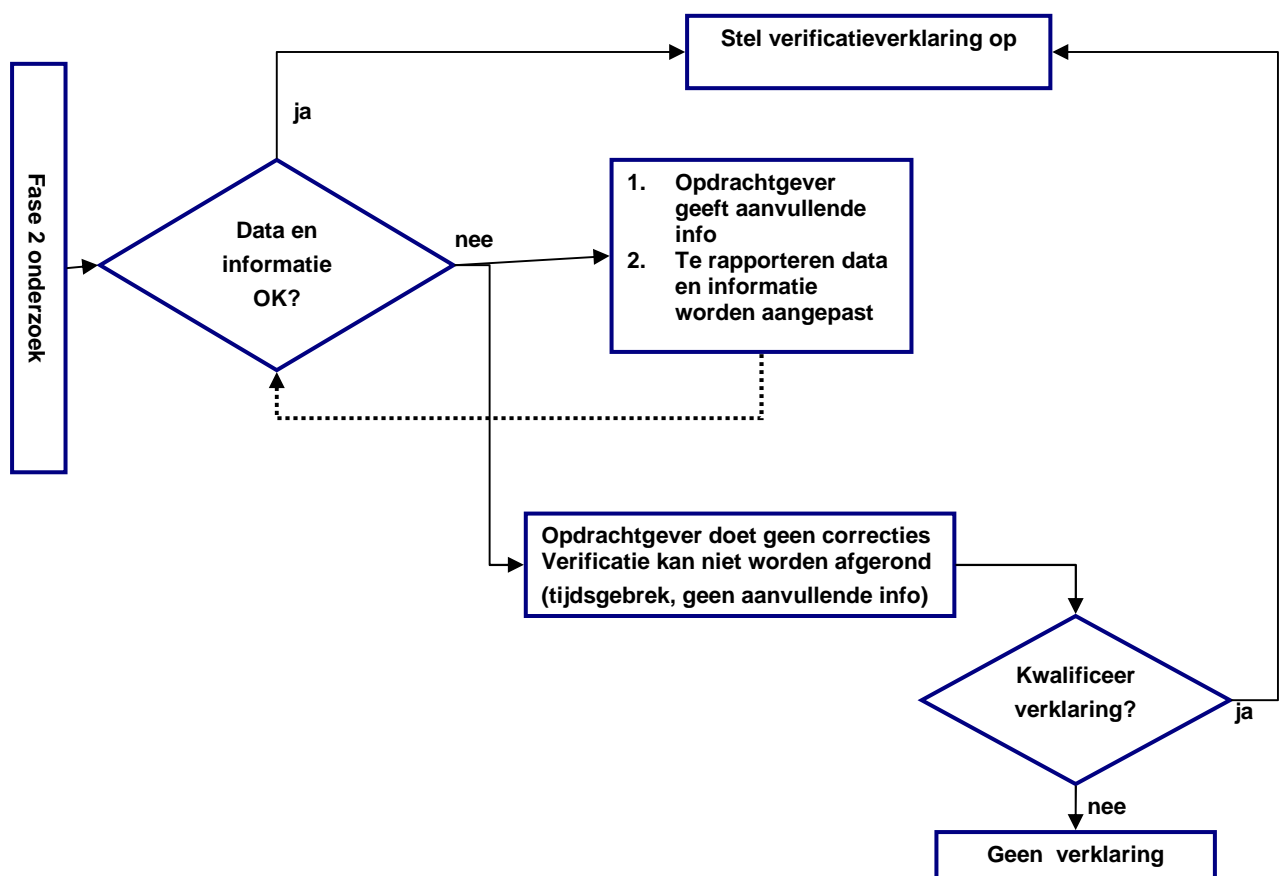
De verklaring omvat tenminste de volgende onderdelen:

- De opdrachtgever waarvoor een verklaring wordt opgesteld;
- De scope van de verificatieopdracht;
- De grondslagen (wettelijke kader en criteria) van de verificatie;
- Korte beschrijving van uitgevoerde werkzaamheden (inclusief bezochte locaties);
- Een 'positief' geformuleerd oordeel over een bepaalde hoeveelheid biobrandstof (liters vloeistof of m³ gas bij 15 °C) geleverd in een bepaalde tijdsperiode en

eventueel een 'positief' geformuleerd oordeel over de duurzaamheid van deze hoeveelheid biobrandstof.

- Datum;
- Naam en handtekening van de inspectie-instelling.

Twee voorbeeldverklaringen zijn opgenomen in hoofdstuk G.
Het totstandkomen van de conclusie van de inspectie-instelling geschiedt conform onderstaande schema.

E. COMPETENTIE AUDITORS

43. Auditors moeten competent zijn conform de richtlijnen van ISO 19011 (Richtlijnen voor kwaliteit en/of milieu managementsysteem auditing), aangevuld met

- de eisen in het kader van de beoordeling van duurzaamheid van specifieke grondstoffen uit paragrafen 7.3.1, 7.3.2 en 7.3.3/7.3.4 van ISO 19011. In tegenspraak met de vermelding in ISO 19011 dat 7.3.3/7.3.4 specifieke eisen zijn voor auditors van respectievelijk kwaliteitsmanagementsystemen en milieumanagementsystemen, zijn 7.3.3/7.3.4 dus hier ook van toepassing.
- informatie- en dataverificatie. Belangrijke aspecten hierin zijn risicoanalyse en materialiteit. Hierover dienen auditors een training te hebben gevolgd of een specifieke instructie te hebben ontvangen. Bovendien dienen auditors er reeds ervaring mee te hebben opgedaan in eerdere verificaties.

Nadere eisen met betrekking tot competentie van het personeel van de inspectie-instelling zijn opgenomen in NEN-EN-ISO 17020.

44. De scope van de verificatie kan in sommige gevallen gespecialiseerde kennis en vaardigheden vereisen in de verzameling en de evaluatie van bewijsmateriaal. In een dergelijke situatie kan worden besloten om personen van andere professionele disciplines te gebruiken die de vereiste kennis en vaardigheden hebben (deskundigen). De auditor moet in dit geval het werk van de deskundige voldoende begrijpen in een mate die volstaat om de auditor in staat te stellen om verantwoordelijkheid voor de conclusie over het bewijsmateriaal te dragen.

45. Van de auditor wordt niet verwacht dezelfde gespecialiseerde kennis en vaardigheden te bezitten als de deskundige. De auditor dient in dit kader wel voldoende kennis en vaardigheid te bezitten om:

- de doelstellingen van het werk van de deskundige te bepalen en om vast te stellen welke invloed dit werk heeft op het verificatieproces;
- de redelijkheid van de veronderstellingen, de methodes en informatiebronnen gehanteerd door de deskundige te kunnen evalueren;
- de redelijkheid van de bevindingen van de deskundige in relatie tot het doel van het verificatieproces en de conclusies te kunnen evalueren.

F. BEGRIPPENLIJST

Begrip	Omschrijving
Controlerisico, Beheersrisico	Het risico dat fouten die invloed kunnen hebben op de te rapporteren informatie niet tijdig worden voorkomen of ontdekt en gecorrigeerd door de interne beheersmaatregelen die getroffen zijn door de verantwoordelijke partij.
Detectierisico, Ontdekkingsrisico	Het risico dat de gegevensgerichte controlemaatregelen van de inspectie-instelling fouten, die (individueel of gecombineerd met andere fouten in de data en informatie) materieel kunnen zijn, niet ontdekken.
Dubbeltellende grondstof	Afval, residuen en/of lignocellulose materiaal waarvoor geen alternatieve toepassing is (anders dan opwekking van elektriciteit en warmte, compostering of benutting van het lignocellulose deel van biomassa als diervoer), en waarvan de daarmee geproduceerde biobrandstof een broeikasgasemissiereductie oplevert zoals omschreven in artikel 9 lid 2 van dit protocol.
Inherente risico	Inherent risico is de gevoeligheid van de te rapporteren informatie voor een materiële fout, individueel of gecombineerd met andere fouten, ervan uitgaande dat er geen gerelateerde interne controlemaatregelen aanwezig zijn.
Inspectie-instelling	Een bevoegde, onafhankelijke, erkende instantie conform NEN-EN-ISO 17020 Type A, die verantwoordelijk is voor de uitvoering van en rapportage over het verificatieproces, in overeenstemming met de eisen van dit protocol.
Verificatieverklaring, Conformiteitverklaring	Formele en schriftelijke verklaring door een onpartijdige inspectie-instelling waarin de resultaten worden weergegeven van de door hem uitgevoerde beoordeling van de, op grond van artikel 17 van de regeling, te rapporteren informatie.

Begrip

Omschrijving

<p>Materialiteitsdrempel</p>	<p>De gezamenlijke fouten of onrechtmatigheden in de te rapporteren informatie kunnen als materieel (dat wil zeggen belangrijk) worden beschouwd als de gebruikers hiervan, wanneer zij op de fouten zijn geweest, hiermee waarschijnlijk rekening zullen houden. De auditor moet beslissen hoe groot de omvang van de onjuistheden in de informatie mag zijn om nog als aanvaardbaar te kunnen worden beschouwd. Deze omvang wordt de "materialiteitsdrempel" of foutentolerantie genoemd. Bij gelijke omstandigheden is er minder controlewerk noodzakelijk naarmate de drempel hoger is.</p>
<p>Materieel belang</p>	<p>Informatie is van materieel belang indien het weglaten of onjuist weergeven daarvan de beslissingen die gebruikers op basis van de gerapporteerde informatie nemen kan beïnvloeden. Het materieel belang van een aspect of een fout is afhankelijk van de omvang, beoordeeld onder specifieke omstandigheden waaronder het weglaten of onjuist weergeven plaatsvindt. Het begrip materieel belang verschaft dus meer een drempel of kritische grens, dan dat het een primair kwalitatief kenmerk is dat informatie moet bezitten om nuttig te zijn.</p>
<p>Mate van zekerheid</p>	<p>De mate waarin de inspectie-instelling in de conclusies van zijn verificatie aan derde zekerheid verstrekt dat de informatie die is verstrekt, geen beduidende onjuiste opgave bevat.</p> <p>Het onderzoek van de inspectie-instelling kan gericht zijn op het verschaffen van een redelijke mate van zekerheid (reasonable assurance) of een beperkte mate van zekerheid (limited assurance).</p>
<p>Redelijke mate van zekerheid (reasonable assurance)</p>	<p>De doelstelling van een verificatieopdracht tot het verkrijgen van een redelijke mate van zekerheid is het reduceren van de risico's tot een aanvaardbaar laag niveau rekening houdend met de omstandigheden van de opdracht als basis voor een positief geformuleerde conclusie van de inspectie-instelling.</p>

Begrip

Omschrijving

Verificatie	Systematische, onafhankelijke en gedocumenteerde beoordeling en/of vaststelling door een inspectie-instelling dat de te rapporteren gegevens volledig en betrouwbaar zijn.
Verificatieplan	Omschrijving van de controleactiviteiten (aard, methode, omvang steekproef) om risico's van afwijkingen van materieel belang tot een acceptabel laag niveau te reduceren. Het verificatieplan is gebaseerd op een uitgebreide risicoanalyse.
Verificatieprogramma	Omschrijving van de aard, het tijdstip van uitvoering, te interviewen personen en de omvang van de werkzaamheden, welke uitvoering geven aan het verificatieplan.

G. VOORBEELDVERKLARING INCLUSIEF DUURZAAMHEIDSEISEN⁴

[naam en logo van inspectie-instelling]

Verklaring voor: [opdrachtgever]
[plaats], Nederland

1. Opdracht en scope

[inspectie-instelling] heeft van [opdrachtgever] opdracht gekregen om, in het kader van de Regeling Hernieuwbare Energie Vervoer, een verificatie op dubbeltelling en duurzaamheid te doen op de hoeveelheden [soort biobrandstof] geproduceerd door [opdrachtgever, producent C] tussen de periode vanaf 1 januari 2011 t/m 30 mei 2011.

2. Aanpak [inspectie-instelling]

De verificatie is uitgevoerd conform het Verificatieprotocol dubbeltelling betere biobrandstoffen, versie 3.0 van april 2011. Dienovereenkomstig zijn wij gehouden onze verificatie zodanig te plannen en uit te voeren dat de hoeveelheid duurzaam geproduceerde biobrandstof met een redelijke mate van zekerheid kan worden vastgesteld.

Om onze conclusie te vormen hebben wij:

- Een site tour uitgevoerd op de locatie van [producent C, opdrachtgever] te [plaatsnaam], Nederland en de interne controle- en beheersprocessen m.b.t. de eisen van de Regeling Hernieuwbare Energie Vervoer geëvalueerd.
- Grondstofleveringen in de periode vanaf januari 2011 tot en met mei 2011 voor de productie van [soort biobrandstof]
- De productie en leveringen van [soort biobrandstof] en leveringen van [duurzame grondstoffen] vanuit de productielocatie van [producent C, opdrachtgever] geverifieerd.
- De informatie geverifieerd die door [opdrachtgever] is aangeleverd om aan te tonen dat het gaat om typen biobrandstoffen als bedoeld in bijlage IV van de Regeling Hernieuwbare Energie Vervoer, alsmede de gegevens geverifieerd die ten grondslag liggen aan deze informatie

3. Oordeel [inspectie-instelling]

Op basis van de hiervoor vermelde aanpak is vastgesteld dat de hieronder vermelde hoeveelheid [soort biobrandstof waarop de dubbeltelling wordt toegepast], conform artikel 16 van de Regeling Hernieuwbare Energie Vervoer, door [producent C, opdrachtgever] duurzaam is geproduceerd tussen de periode vanaf 1 januari 2011 tot en met 30 mei 2011. Deze hoeveelheid [soort biobrandstof] komt, conform artikel 17 van de Regeling Hernieuwbare Energie Vervoer, in aanmerking voor dubbeltelling (wegingsfactor: 2) en dat de biobrandstof conform artikel 17.1 laatste alinea en 17.2 van de Richtlijn Hernieuwbare Energie duurzaam geproduceerd is.

Hoeveelheid duurzaam geproduceerde [soort biobrandstof] (aantal liters bij 15 °C):	Onderste verbrandingswaarde (in MJ):	Energie-inhoud (in TJ)	Land van herkomst van biobrandstof
--	--------------------------------------	------------------------	------------------------------------

[Voeg het ingevulde onderdeel A3 van bijlage IV van de regeling toe indien (een deel van) de biobrandstof is geproduceerd uit het lignocellulose deel van de grondstof].

[naam inspectie-instelling]

[Handtekening]
[Verantwoordelijke]

⁴: Wanneer het biobrandstoffen betreft die niet geproduceerd zijn uit a) het lignocellulose deel van grondstoffen, b) uit ruwe glycerine, c) uit gebruikte frituuroliën en frituurvetten, of d) uit dierlijke vetten, dan dient bijlage IV van de Regeling geheel ingevuld en mee geleverd te worden.

H. VOORBEELDVERKLARING EXCLUSIEF DUURZAAMHEIDSEISEN⁵

[naam en logo van inspectie-instelling]

Verklaring voor: [opdrachtgever]
[plaats], Nederland

1. Opdracht en scope

[inspectie-instelling] heeft van [opdrachtgever] opdracht gekregen om, in het kader van de Regeling Hernieuwbare Energie Vervoer, een verificatie op dubbeltelling te doen op de hoeveelheden [soort biobrandstof] geproduceerd door [opdrachtgever, producent C] tussen de periode vanaf 1 januari 2011 t/m 30 mei 2011.

2. Aanpak [inspectie-instelling]

De verificatie is uitgevoerd conform het Verificatieprotocol dubbeltelling betere biobrandstoffen, versie 3.0 van april 2011. Dienovereenkomstig zijn wij gehouden onze verificatie zodanig te plannen en uit te voeren dat de hoeveelheid duurzaam geproduceerde biobrandstof met een redelijke mate van zekerheid kan worden vastgesteld.

Om onze conclusie te vormen hebben wij:

- Een site tour uitgevoerd op de locatie van [producent C, opdrachtgever] te [plaatsnaam], Nederland en de interne controle- en beheersprocessen m.b.t. de eisen van de Regeling Hernieuwbare Energie Vervoer geëvalueerd.
- Grondstofleveringen in de periode vanaf januari 2011 tot en met mei 2011 voor de productie van [soort biobrandstof] geverifieerd
- De productie en leveringen van [soort biobrandstof] en leveringen van [hernieuwbare grondstoffen] vanuit de productielocatie van [producent C, opdrachtgever] geverifieerd.
- De informatie geverifieerd die door [opdrachtgever] is aangeleverd om aan te tonen dat het gaat om typen biobrandstoffen als bedoeld in Bijlage IV van de Regeling Hernieuwbare Energie Vervoer, alsmede de gegevens geverifieerd die ten grondslag liggen aan deze informatie.

3. Oordeel [inspectie-instelling]

Op basis van de hiervoor vermelde aanpak is vastgesteld dat de hieronder vermelde hoeveelheid [soort biobrandstof waarop de dubbeltelling wordt toegepast], conform artikel 16 van de Regeling Hernieuwbare Energie Vervoer, door [producent C, opdrachtgever] is geproduceerd tussen de periode vanaf 1 januari 2011 tot en met 30 mei 2011. Deze hoeveelheid [soort biobrandstof] komt, conform artikel 17 van de Regeling Hernieuwbare Energie Vervoer, in aanmerking voor dubbeltelling (wegingsfactor: 2).

Hoeveelheid duurzaam geproduceerde [soort biobrandstof] (aantal liters bij 15 °C):	Onderste verbrandingswaarde (MJ)	Energie-inhoud (in TJ)	Land van herkomst van biobrandstof
--	----------------------------------	------------------------	------------------------------------

[Voeg het ingevulde onderdeel A3 van bijlage IV van de regeling toe indien (een deel van) de biobrandstof is geproduceerd uit het lignocellulose deel van de grondstof].

[naam inspectie-instelling]

[Handtekening]
[Verantwoordelijke]

⁵: Wanneer het biobrandstoffen betreft die niet geproduceerd zijn uit a) het lignocellulose deel van grondstoffen, b) uit ruwe glycerine, c) uit gebruikte frituuroliën en frituurvetten, of d) uit dierlijke vetten, dan dient bijlage IV van de Regeling geheel ingevuld en mee geleverd te worden.

I. VOORBEELD VAN EEN INGEVULDE BIJLAGE IV VAN DE REGELING HERNIEUWBARE ENERGIE VERVOER⁶

Informatie t.b.v. dubbeltelling biobrandstoffen, als bedoeld in artikel 17, eerste lid van de Regeling Hernieuwbare Energie Vervoer

A. Aard van biobrandstof en de grondstof en herkomst van de grondstof

1. De soort biobrandstof waarvoor dubbeltelling wordt aangevraagd is bioethanol.
2. De hoeveelheid biobrandstof waarop dubbeltelling wordt toegepast bedraagt:

- Aantal liters bij 15°C:	122.750
- Onderste verbrandingswaarde in MJ per liter:	21
- Energie-inhoud in TJ:	2,57775
- Land van Herkomst	Nederland

3. De grondstof waarvan de bioethanol afkomstig is, bestaat uit zetmeel, vetten, cellulose en hemicellulose aanwezig in het afvalwater afkomstig uit de voedings- en genotmiddelenindustrie, in dit geval van [bedrijf] te [plaatsnaam]. Bij dit bedrijf worden salades geproduceerd uit verschillende groenten (aardappelen, selderij etc), vlees, eieren en toevoegingen. De grondstof voor de ethanol bestaat uit niet zeefbare delen in het kook-, spoel en proceswater (samen afvalwater).

B. Samenstelling van de grondstof

Afvalwater is niet homogeen van samenstelling. De samenstelling hangt af van de voedings- en genotmiddelen die geproduceerd worden en waarbij de afvalwaterstroom vrijkomt.

Component	Eenheid	Waarde (eventueel ook minimum en maximum)	Bron van de waarde
Drogestofgehalte	% van totale gewicht	5 (1-7)	Rapport **
Organische droge stof	% van droge stof	3 (1-5)	Idem
Zetmeel	% van droge stof	58 (30-80)	Idem
Cellulose	% van droge stof	10 (5-20)	Idem
Hemicellulose	% van droge stof	5 (3-7)	Idem
Suikers*	% van droge stof	5 (2-7)	Idem
Eiwit	% van droge stof	5 (1-10)	Idem
Vet	% van droge stof	10 (2-20)	Idem
Lignine	% van droge stof	2 (0-4)	Idem
As	% van droge stof	2 (2-4)	Idem

*: de vrije suikers die geen onderdeel uitmaken van het zetmeel, de cellulose en de hemicellulose

** : Rapport "Inzet van industrieel afvalwater voor de productie van biobrandstoffen". Dit rapport bevat de bovengenoemde analysewaarden en als bijlage de analyserapporten van laboratorium [X] te [plaatsnaam]

⁶: De gegevens in deze voorbeeldverklaring zijn fictief en dienen als voorbeeld waar geen rechten aan ontleend kunnen worden.

C. Biobrandstofproductie

1. In een eerste stap is de organische reststroom van het water gescheiden door middel van centrifugatie. De verkregen biomassa is vervolgens enzymatisch voorbehandeld waarna fermentatie van de vrijgekomen C5- en C6-suikers tot ethanol heeft plaatsgevonden.
2. a) In onderstaande tabel is af te lezen welk deel van de biobrandstof is geproduceerd uit het lignocellulosedeel van de reststroom en welk deel is geproduceerd uit de overige componenten.

Percentage van biobrandstof afkomstig uit lignocellulosedeel (cellulose, hemicellulose, lignine) van de grondstof	15%
Percentage van biobrandstof afkomstig uit niet-lignocellulose-deel van de grondstof (o.a. suikers, zetmeel, eiwit, vet)	85%
Totaal:	100 %

b) De waarden in de bovenstaande tabel zijn bepaald, de analyses zijn bijgevoegd in bijlage II van het rapport "Inzet van industrieel afvalwater voor de productie van biobrandstoffen".

D. Alternatieve toepassing

Het VGI afvalwater van kan worden toegepast voor de productie van biogas of kan worden gezuiverd in een aerobe zuiveringsinstallatie. Het afvalwater en de organische delen in dat afvalwater kennen geen andere toepassing, dus ook geen alternatieve toepassing volgens de terminologie van de Regeling Hernieuwbare Energie Vervoer.

Noot: indien de grondstof een alternatieve toepassing kent, moet aan de hand van een bijgaand marktonderzoek zijn aangetoond dat voor het betreffend materiaal geen afzetmogelijkheden zijn.

E. Reductie van de broeikasgasemissies

De reductie van broeikasgasemissie van de ethanol uit VGI-afvalwater bedraagt gemiddeld 65%, met minimum en maximum waarden van 58% resp. 72%. De variatie in de gegevens is een gevolg van de variatie in de samenstelling van de grondstof.

Deze waarden zijn berekend met gebruik van rekenbladen van het BioGrace project (versie "4 – public" dd april 2011), en op basis van inputgegevens (omzettingsrendementen, verbruik van aardgas en elektriciteit, input aan hulpstoffen) door [bedrijf] te [plaatsnaam] aangeleverd en door [inspectie-instelling] geverifieerd. Hierbij is ervan uitgegaan dat de reststof "VGI-afvalwater" geen broeikasgasemissies met zich meebrengt, analoog aan hoe broeikasgasemissies worden berekend voor biodiesel uit gebruikte frituurolie. De broeikasgasemissies als gevolg van productie van de enzymen is meegerekend, hiervoor is een "user defined standard value" gebruikt van [xxx] g CO_{2,eq} / kg enzym. Dit getal is opgegeven door enzymleverancier [bedrijf] te [plaatsnaam] en wordt onderbouwd in [rapport].

F. Verklaring

Ik verklaar dit formulier volledig en naar waarheid te hebben ingevuld.

G. Ondertekening:

Gegevens geregistreerde⁷:

Naam:	
Adres:	
Postcode en plaats:	
Postbus:	
Postcode en plaats:	

Contactpersoon geregistreerde⁷:

Naam:	
voor zover afwijkend van bovenstaand:	
Adres:	
Postcode en plaats:	
Postbus:	
Postcode en plaats:	
Telefoonnummer:	
E-mailadres:	

Ondertekening

Plaats:	
Datum:	
Ondertekening door geregistreerde:	

Inspectie-instelling:

Adres:	
Postcode en plaats:	
Contactpersoon:	

Bijlagen:

- Verificatieverklaring van de inspectie-instelling, bedoeld in artikel 17, van de regeling Hernieuwbare Energie Vervoer

⁷: Met "geregistreerde" wordt hier bedoeld het bedrijf dat deze bijlage IV heeft ingevuld, doorgaans zal dat de producent zijn van de biobrandstof waar deze bijlage IV betrekking op heeft